

مطبوعات

تورک لار ایچنده ملی حرکت

« ژون تورک » غزته سنک ۲۵ نیسان ۱۳۳۰ تاریخی نسیخه سنده تورک ملی حرکتی پیشوالرندن احمد بک آغایفک « تورک لار ایچنده ملی حرکت » عنوانلی بر مقاله سی انتشار ایتشدرد . شایان استفاده و اهمیت اولان اومقاله نیک ترجمه سی قارلریمزه عرض ایله مه یه لزوم کورویوروز :

تورکلرده ملی حرکتک، ملت لر آره سنه تخم نفاق و خصومت صاحبه رق دولت عثمانیه یی جدی تهلکه لره اوغراده بیله جکئی سویلیورلر .
فی الواقع ، تورکلر ایچنده بلیرن حرکت ملت پرورانه ، تعصبکار شووه نلک حاکم تریدی ایدیه جک اولورسه ، برمنبع خصومت و نزاع اولور و دولتک وحدتنه ایقاع ضرر ایله یه بیلیر .

لکن تورک ملت پرورلکی بو اوصافی حائز میدرد؟ بوسؤالک انی جوابی، ملی حرکت پیشوالرینک نطقلرینی ، یازیلرینی اوقویه رق ، نظریه و فعللرینی تدقیق ایدیه رک استحصال اولنه بیلیر . مشهور تورک محرری خالده خانمک « یکی توران » نئی اوقوما یان قالمشدر . ملت پرور محرر، روماننه یکی حرکتک افکارینی، آمالنی جمع و تلخیص ایله مشدر . هیچ کیسه ، حتی حرکت ملیه نیک اک شدید خصملری بیله خالده خانمک صمیمیتندن شبهه ایدیه منلر . رومانک قهرمانلرنده هیچ متعرضلق ، متعقلک اوصافی وارمیدر ؟ کیسه یه فنالق استیورلرمی ؟ تورکلره باشقه لرندن فضله برشی طلب ایدیورلرمی ؟

تورک ملت پرور حرکتی ، سیاستله مشغول دکلدرد . بو حرکت ، حاکمیت یلته نر ، کیسه نیک حقوقی اکسپانمک ، کیسه یه خصوصی و امتیازلی بر موقع قزاندیرمقی ایسته منر . بو حرکت تورکلره اولدینی قدر ، بوتون ملت لره ده حرمت اولتمه سی طلب ایدر .

حرکت ، اخلاق و اجتماعیدر ، و بو جهته تورکلره اولدینی کبی دیگر ملت لره قارشیده انسانیت پرورانه آمال ایله طولودرد . ایستکه عرب ، تورک ، کورد، ارمنی و باشقه لر ، بربرلرینه موازی اوله رق، بربرلرینی صیغیه رق، یکدیگرینه فنالق ایتیه رک ایلرولسینلر ، انکشاف بواسونلر . برتورک ملت پروری عنندنه عربلرک و دیگرلرک لسانی، ملیتی، کندی لسان و ملتته یقین بر حرمتی حائزدر . تورک ملت پروری ، کندیسه دینی و یرن و عیالی دولتک اک مهم عنصرلرندن بری اولان عربیه قارشو خصوصی بر حسن تجیل بیلر . کوریلورکه تورکلر ایچنده تکیون ایدن حرکت ملیه نیک نفاق و خصومت تخملری اکدیکنی ادعا، قطعاً باطلدر . وقایع، بو ادعانک تماماً عکسنی اثبات ایدر . مثلاً بوکون

تورك و عربلر كوشون كنجلىرى، بوندن ايكي اوچ سنه اولكندن دها زياده آكلاشوب
تأيد اخوت ايده بيلورلر. و بونك ايضاحى قولايذر: تورك و عرب كنجلرندە معرفت
قوميه تكميل ايتدكجه، عين غايه، عين مفكوره به طوغرى يورولدكجه، دها ابي ائتلاف اوليور،
و بونلر عين مفكوره نك محافظه و انكشافى ايچون يكدىكرينه تقرب و امتزاج احتياجنى طوييورلر.
توركلر، عربلر و باشقه لرى مى مفكوره به نفوذ ايتدكلرى نسبتده، كور كورينه،
ياخود شخصى منفعللىرى پشندە حركت ايتميه رك آرتق مليت اعتقاد مجرد و مقدسى اوغورنده
يوروميه باشليه جقلر و بونك نتيجه سى اولارق ده طوللايق و برآراده ياشامق لزومى حس
و ادراك ايده جكلردر. زيرا قولايقله كوره جكلردر كه افتراق و انشقاقلىرى كوفى،
اوله جكلارى كوندر. ايشته شو مطالعانه مبنى مليتپور تورك، عربك و باشقه لر ينك
ترقيستى، وجدان مى اكتسابى ايشتهر. و بو نقطه نظر دن توركلك مليتپور حركتى
عثمانى دولتلك نفعندهر: بو حركت بولمز، طوللار: آييرماز، برلشديرر.

برتورك مليتپورى، توركلر ايچون عملى اولارق نه استيور؟

او ديوركه تورك سوزده مملكتك صاحبي عد اولنش ايكن واقعده هر نقطه نظر دن
متروك برافلمش، اهمال ايديلمشدر. لسانى ايشله ديلمى: روحى، وجدانى، اضطرار.
بلرئى، سعادتلرئى اظهار ايدن مى ادبياتى ياپلادى. اقتصاداً ازيك برحاله برافلدى.
سارى خسته لقلر اوفى نحو ايديور: دين ايله اونك تنوير و تعاليسنه چالشملى: حاصلى
تورك جهاله، قارا كلفه ترك اولدى. بز، «توركچيلر» استيورزكه بو حاله قالمه به اصلا
مستحق اولمايان «زواللى توركك» ده بر لسانى اولسون، بر ادبياتى اولسون: بز
استيورزكه اونك ده مكتبلى اولسون، هكىملرى اولسون: قيصه جه سى بز توركك،
دنياده هر كسك كنديسنه ايشته ديكنى كندى مزده استيورز. بوده جوقى؟ و بو اصغرئى ايدىنك
ايچون مليتپورلر، تورك كنجلكك كندى خلقنه مديون اولدئنى و ظائقندن خبردار
اولماسنه چالشيورلر: تورك كنجلككى اويله بر مجرد مفكوره اطرافنده طوللامق
استيورلر كه او مفكوره بو وظائفك اجراسنه اوللرى سوق ايده بيلسين.

ايشته توركلر ايچنده كى حركت مليه نك ماهيتى خلاصه بوندن عبارتدر: منصف آدملر
بو حركتده تخم نفاق و خصومت بولوب كوسترسينلر.

نهايت شونى ده علاوه ايدلم: بو مملكتده حركت مليتپورانه ايلك او كجه توركك
ايچنده مى نطاهر ايتمشدر؟ يوقسه توركك بو واديده ك صوكه قالانلر ميدر؟ باشقه لر ينه
مساعده لى برشى، نه دن يالكز توركك به ممنوع اولسون؟

بو مقاله نك انتشار ايتديكنك ايرتسى كوفى، يعنى ۲۶ نيسان تاريخنده
چيقان «پيام» ك «عطالت فكرية» سرلوحه لى مقاله سى همان عيني موضوعى،
ديكر بر نقطه نظر دن مذاكره ايديوردى. مقاله محرر محترمى، بلشده
عثمانلىلر ك عطالت فكرية سنى، مجرد و مطلق بر صورتده تنقيد ايله دكدن

صوکره اهل موضوعه کیچور . بزم و بلکه عموم شرقیلرک عطالت فکریه سی
حقنه « پیام » ده سرد اولونان آجی مطالعاته تماماً مشترکز . اوت ، « سبب
حقیقی » هزیمتمز دائماً ، فکر آ خفیفلکمز ، ساده لکمز ، کریمکمز ،
عطالتیمز در . « اگر فکری عطالت هر طبقه یه نفوذ ایتش بر نقصان اجتماعیمز
اولسه ، عثمانی محررلری آرمسنده فکرینک جواللکی ، سی و تبغنک کنیشلکی
ایله ممتاز بولنن بر ذات ، موضع مذاکره و مناقده یه آتہ جنی بر بخشی آزیجق
تدقیق و تحقیق صقیتیسنه قاتلانیردی . ادر بحثه دائر اسکیدن سولنمش و یازیش
شیلری آرامایه ، اوقومه یه لزوم کورمسه بیله ، برکون اولکی ، بر هفته اولکی
سوز و یازیلره شویله بر کوز کزدیرمک زحمتی اختیار ایدردی ده :

« دقت بویورلسون .. بو متفکرین کرامتک یازدقاری (عثمانی ، عثمانی ، عثمانیه)
کبی تعبیرلره اصلاً تصادف ایدیلر . »

دیه یاکلشلمنی پک چابوق و پک قولای اظهار و اثبات اولته جق ادعایه
اولسون کیرشمزدی . احمد بکلک بوقاریده مندرج مقاله سنده کی دولت عثمانیه
وعثمانی دولتی تعبیرلری بالطبع کوردیکز . صوک چیقان تورک یوردنده
اون بش یکرمی دفعه « عثمانی ، عثمانی و عثمانیه » تمیزی قوللانمشدر . اوندن
اولکی « تورک یوردی » نسخه لرندن برنده تورک و عثمانی تعبیرلرینک پک معین
معنایه استعمال ایدیلدیکنی ، « پیام » ک تصادفی محررلرندن بر ذات ، اوج
بش هفته اول چیقان موقوت رساله لر دن بریسنده ، اعتراض یوللو ادعا بیله
ایتمه مشمیدی ؟

« عطالت فکریه » مقاله سنک دیگر مدعایینه کلنجه ، اوزاری خیلی
مشکلات ایله نهایت شویله خلاسه ایدم بیلدک :

(۱) یوسف آچچورا ، مصرده چیقان « ترک » غرته سنده اجتہاداتی اوزون
اوزادی یه ایضاح ایدهرک نتیجه اولق اوزره : « عثمانلیق کبی مشکوک ، خفیف ،
ضعیف بر اندیشه یی ، ترکک کبی کمره ، کوربوز عرق بر امله فدا ایتلیز و دولتمزی
سلطنتمزی ، لسانمزی ، ادبیاتمزی ، بوتون مؤسساتمزی باشند ترکشدیرملی . »
دیمشدر .

(۲) صمیمی تورکشلرله بر شی دینله مرسته ده ، غوامض و دقائق ادراک ایتهدن ،
« بو صفحه احتشامک مزاج بر ایچ یوزی اولدیغنی کورمهدن » ، ادر دعوائی متعصبانه ،
مفرطانه ایلری سورده لر قبول ایدیلر .

۳) عثمانلىق بر حقيقتدر ، بر حقيقت تاريخه در . و عثمانلىقنى احداث ايدن يوسف آقچورالرك آبا واجدادى دكل ، « نسل اعتباريله تركدن عربيه وارنجهيه قدر مختلط اولان بربز » .

۴) عثمانلىقنى تأسيس ايدن اقوام مختلفه دن توركلرى ، توركلكى آيره ايدك ، « بو طور اقدده ديكيش طوتدبره مازدق » .

۵) « عثمانلىقه رواج ويره رك ، عربدن كورده قدر اقوام سائره مزي اوامله دها زياده ربط و جلب ايله بهرك هبت اجتماعيه مزي ، دولتجه ، ملتجه ، آرتيرملى ، بيوتلى ، بوكتملى بز » .

۶) عثمانلىق ترقى ايدرسه ، بوندن اك زياده توركلر حصه مند اولور .

۷) « تركلك جريانك عثمانلىقه بر نقطه نظر دن خدمتى اولدى ، بزده ملت دويفولرخى اويانديردي ، لسانه صفوت وساده لك ويردى » .

۸) لكن لسانى ساده لشديرر كرده ، وادى سياسياتدهده « خويبالقلمر » كوستريله مليدر .

عجبا مقاله نك مدعا (Thesis) لرني ايني قاورياه بيلدكمي ؟ آرزو وتوصيه بويورولديني وجهه « منصفانه كوزدن كچيريش » اولمق ايجون ، مقاله دن استخراج ايدم بيلدكمز اساسي فكرلري مقاله محرر محترمك نظرگاه فاضلانله لرينه عرض ايله بورز . خطا ايتمش ايسه ك تصحيح ، طوغرى ايسه تسليم بويورورلر . وزده كله جك صايميزده آرتق آرامزده توضح ايتمش مواد ومسائل اوزينه فكر ومطالعه لر يميزي يورودورز .

م . ي .

صبر غر رهبر ابلو

آوروپاده اوقويان تورك طلبه سندن آلينان جوابلر

۲۳

افندم ،

« تورك بوردي » مجموعه محترمه سنك ۳ تشرين اول ۹۱۳ تاريخلى نسخه سنده ، آوروپاده تحصيلده بولنان طلبه لره قارشى بر قاج سوال ايراد ايدبيورسكز ، سوالريكز بك مهم اولديفسدن بنده كز يالكز شخصه عائد اولمق اوزره آوروپاده تحصيلك بكا اوكرتديكي طرز معيشتن براز هبت ايدم جكم .